

Дәріс 10

тақырыбы: **Жол көлік апат себептерінің сұрыптаулары және қозғалыс қауіпсіздігін жоғарылату шаралары**

Жоспары:

1. Жол жамылғысының тегістігі мен кедір бүдірлігін қамтамасыз ету;
2. Жолды жабдықтау бөліктерінің қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуі және ұйымдастыруы, олардың күтімі мен жөндеуі;
3. Жолдың геометриялық параметрлері мен сипаттамаларын жетілдіру;
4. Жамылғы бетіндегі белгінің көмегімен қозғалысты ұйымдастыру;

- Жол көлік апатының орны мен қауіпті аймақтарға апаттық сұрыптау жүргізеді: апат көлеміне, көлік құрылымының типтарына, жыл мезгілі мен тәулік уақыты, сонымен қатар қозғалыс жағдайына. Осының нәтижесінде қауіпсіздікті жоғарылату шаралары бекітіледі. Ең алдымен шараларды өте қауіпті, келесі қауіпті содан кейін аз қауыпты аймақтарға жүргізеді.

Жолды күту және жөндеу процесстерінде қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз ететін шаралар:

- **Жолдың геометриялық параметрлерін жақсарту;**
- **Қиылысу аймақтарында қосымша жолақты тұрғызу;**
- **Аялдамалар мен тұрақтарды жабдықтау;**
- **Көлік ағымының қиылысу санын азайту;**
- **Жол белгілері мен жол жолақтырын тұрғызу арқылы қозғалысты ұйымдастыруын жақсарту;**
- **Жол жиегін бекіту;**
- **Жолдың барлық ұзындығында көру арақышықтығын қамтамасыз ету;**
- **Жол жамылғысының тегістігін қамтамасыз ету;**
- **Жамылғының талапты кедір бүдірлігін қамтамасыз ету;**
- **Ауа райының күрделі жағдайында күтудің жоғарғы деңгейін қамтамасыз ету.**

1. Жол жамылғысының тегістігі мен кедір бүдірлігін қамтамасыз ету

- Жамылғы тегістігі мен ілігісу коэффициентін жақсарту үшін жүргізілетін шараларды **кезеңді қайталанатын және күнделікті** болып бөлуге болады.
- **Кезеңді қайталанатын шараларға** жөндеу жұмыстары (шұңқырлар мен толқындарды жою, тозу қабатын жаңарту), беттік өңдеу, жол жиегін бекіту, қиылысулар мен съездарда қатты жамылғыны тұрғызу.
- **Күнделікті шараларға** шаңнан тазарту, жаз мезгілінде еріген битум бетіне ұсақ тас материалын себу, қыс мезгілінде қар басу мен көктайғақтықпен күрес

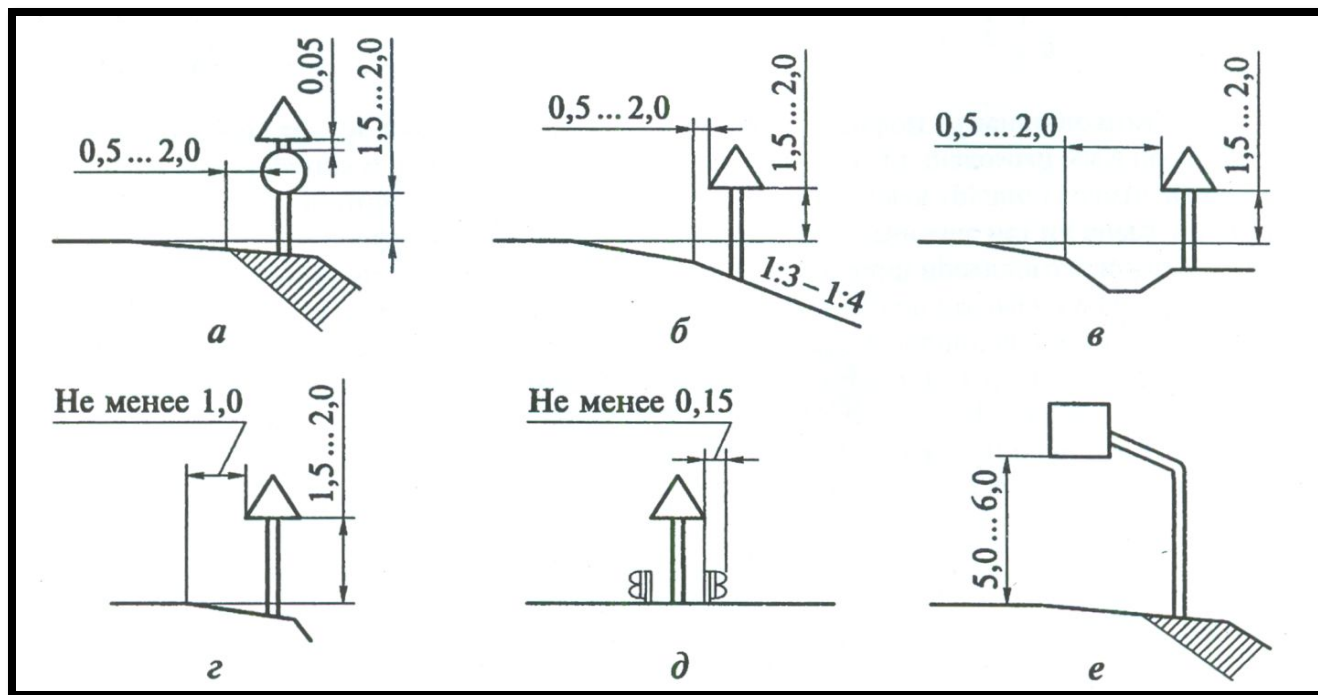
Әр түрлі жол жөндеу жұмыстарындағы а және в параметрлерінің мәні

Жол жөндеу жұмыстары	а	в
а/б жамылғысында дара беттік өңдеу	24,62	0,72
Қара қиыршық тасты жамылғыда дара беттік өңдеу	41,28	0,44
Қара қиыршық тасты қоспамен алдымен қырып алу, араластыру және төсеумен жамылғыны жөндеу	9,93	0,66

2. Жолды жабдықтау бөліктерінің қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуі және ұйымдастыруы, олардың күтімі мен жөндеуі

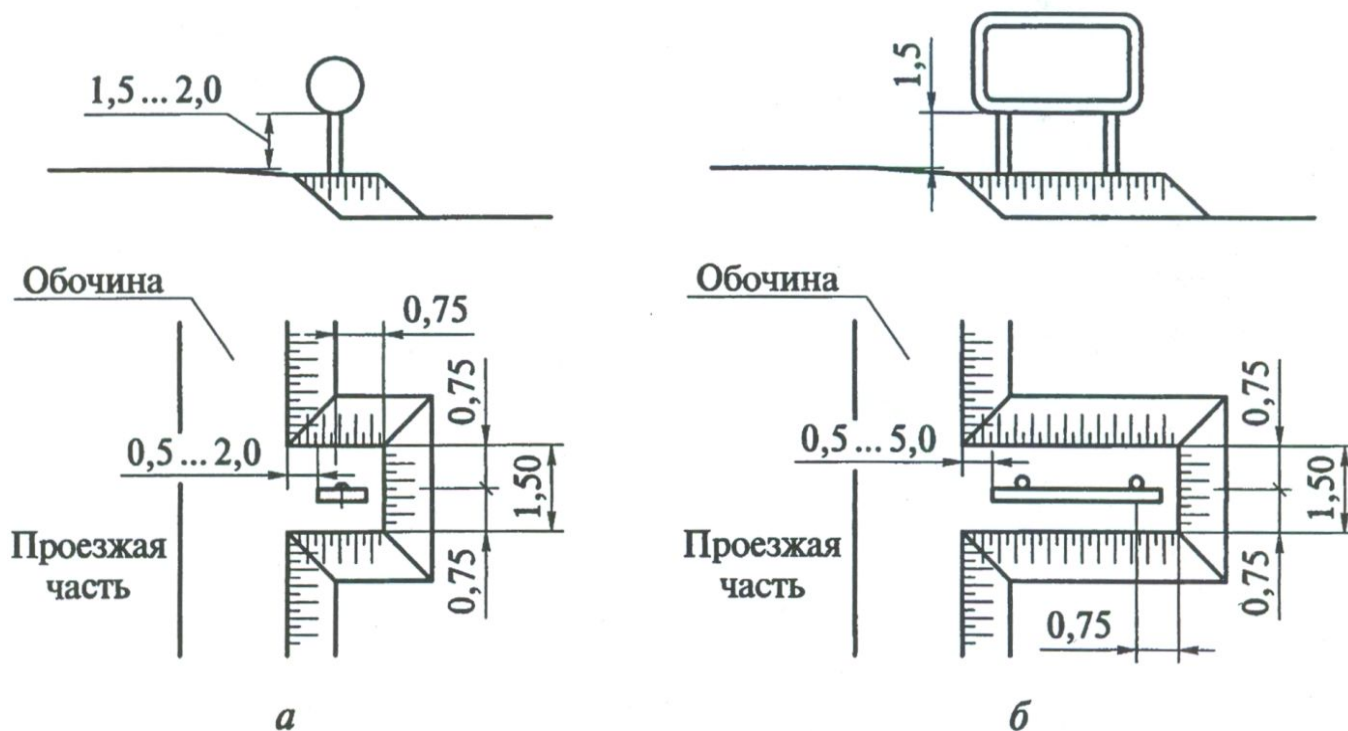
- Автомобиль жолын жабдықтау бөліктеріне жол қызмет көрсету объектілері жатады(.....) және сонымен қатар жол жолағы мен қоршаулары, автобус аялдамалары, метеопосттар, жаяу жүргінші өткелі, шудан қорғау құрылғылары, сәулеттік безендіру және көгалдандыру, жарықтандыру, дыбыстық байланыс құрылғылары

Жолдар мен көшелер жол белгілерімен Мемст 52290-2004 талабына сай дайындалған, Мемст 52289-2004 бойынша жабдықталуы қажет.

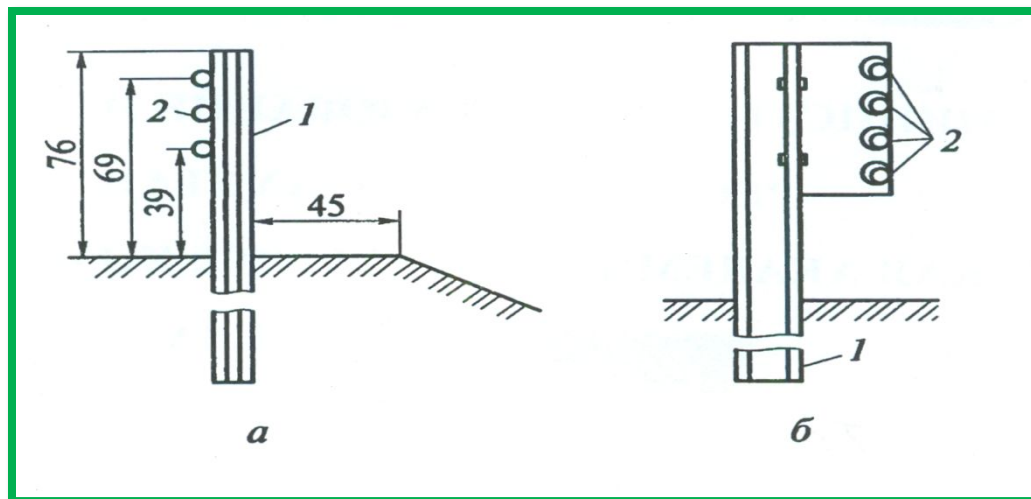
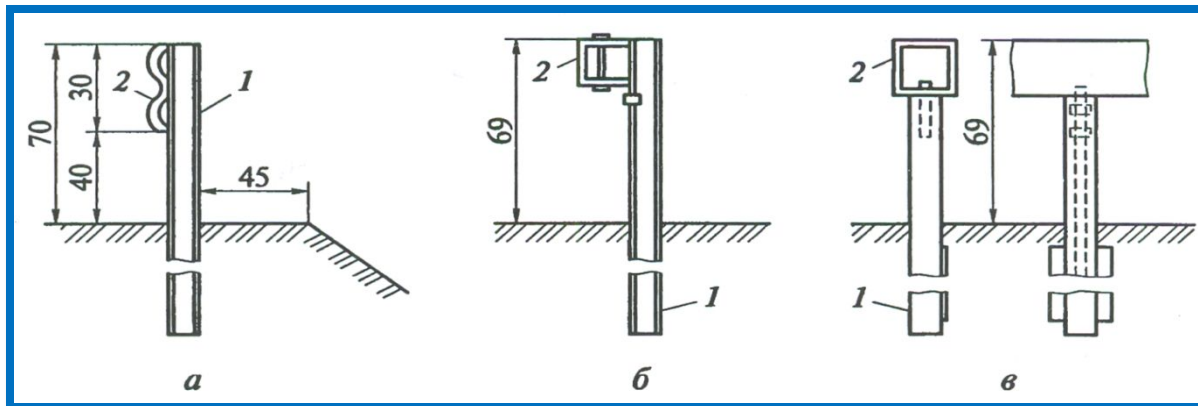
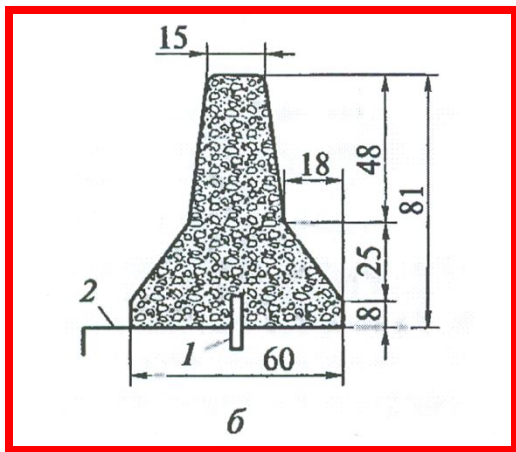
Сурет 1. Жолдарда жол белгілерін орнату тәсілдері
а- төгілген бермада; б- үйінді құламасында; в- жақтық канавада; г- таулы жағдайда жол жиегінде; д -қоршауы бар бөлу жолағында; е-жол жиегінде

I және II категориялы жолдарда жол белгілерін жол жиегіне Г- түріндегі тіректе, жүру бөлігіне П -түріндегі тіректе орнатады. Тіректерді бермада жол жиегінен немесе бөлу жолағының шетінде 0,5м орнату қажет.

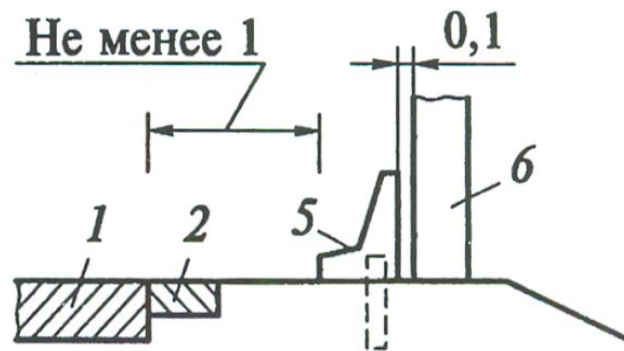
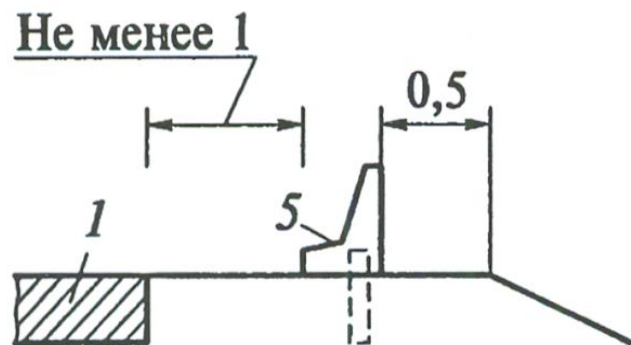
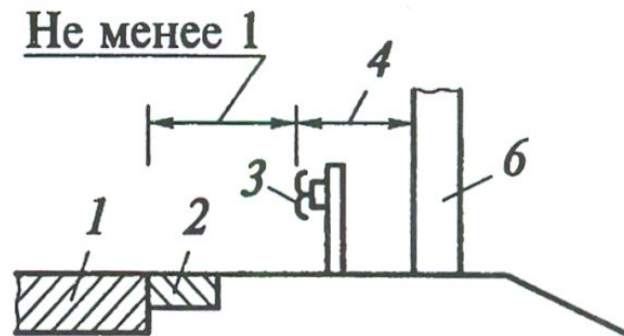
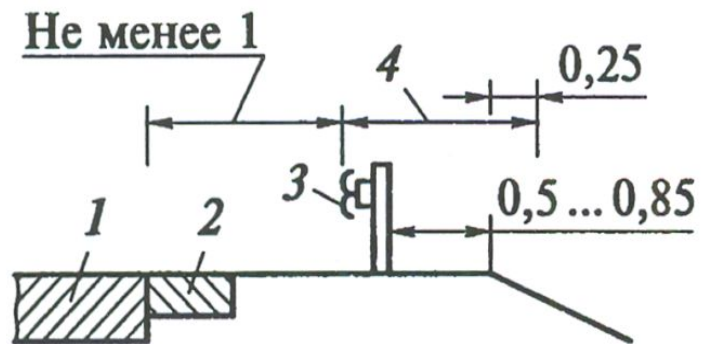

Сурет 2. Жол белгілерін орнату үшін берманы тұрғызу
а- бір бағанада; б -екі бағанада

Қоршаулардың жұмыс істеу типіне қарай үш түрге бөледі: қатаң, орташа қатаң және иілмелі

Сурет 3 Қоршаулар түрлері

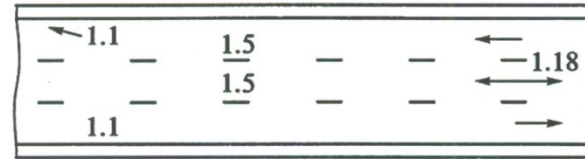
a

б

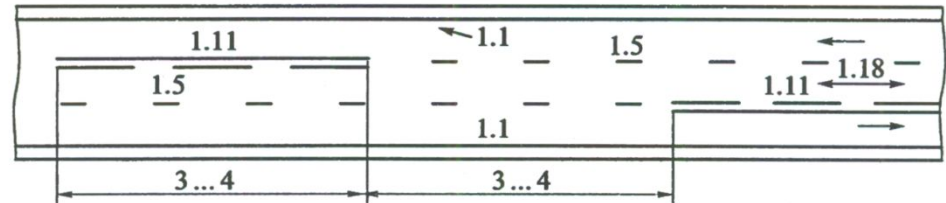
Сурет 4 Қоршаулардың жол жиегінде орналасуы

Жамылғы бетіне салынатын жол белгісінің негізгі сызық түрлері:

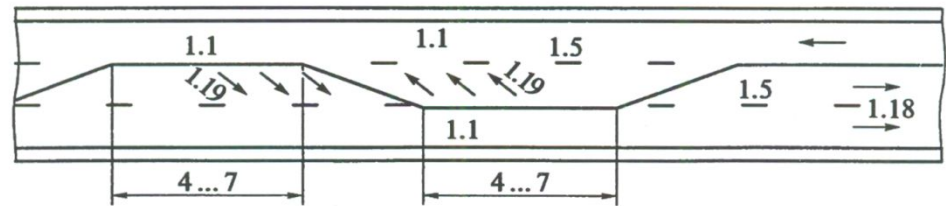
- Өстік сызық (1.1);
- Барьерлік сызық (1.11);
- Бөлу сызығы;
- Жол шеті және жиек сызығы;
- Жаяу жүргінші сызығы;

a

б

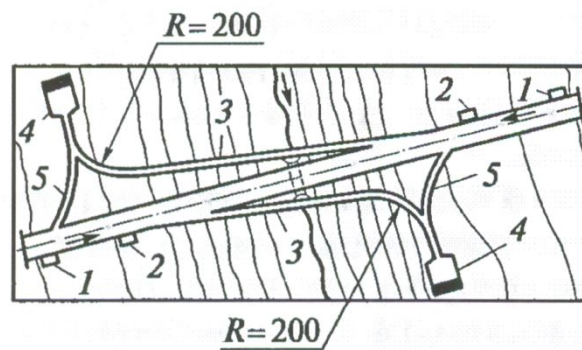
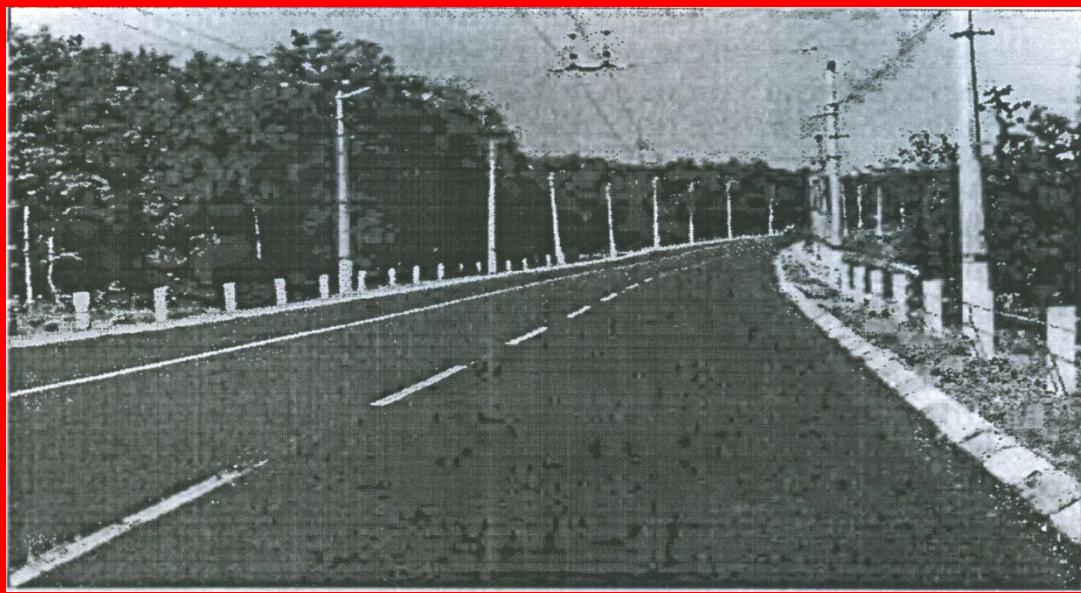
в

Сурет 5. Үш жолақты жолдың жол белгісінің схемасы

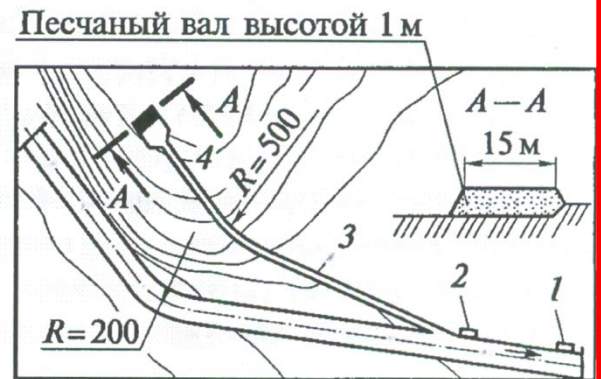
3. Жолдың геометриялық параметрлері мен сипаттамаларын жетілдіру;

- Жақтық бекітілген жолақтың ені, м

Жол категориясы	Жүру бөлігінің ені, м	Жол -климаттық ауданының категориясы		
		I	II	III
II	7,5 7,0	0,5 0,75	0,5 0,75	0,3...0,5 0,5
III	7,5 7,0	0,3...0,5 0,5...0,75	0,3...0,5 0,5	0,2...0,5 0,3...0,5
IV	6,0	0,5	0,5	0,3...0,5

a

б

Сурет 6. Таулы жерлерде апаттық съездардың орналасуы:
 а- қарсы еңістігі бар аймақта; б- қисықтың ішкі жағында; 1-негізгі белгі; 2- белгі көшірмесі; 3-қарсы еңістік; 4-көліктің тоқтауы мен бұрылуына арналған жер; 5-негізгі жолға шығу

Студенттердің білімін тексеру сұрақтары

- ЖКА салдарын қалай сұрыптайды және шараларды қайлай жоспарлайды?
- Жамылғы тегістігі мен кедір бүдірлігін жоғарылату шаралары?
- Автомобиль жолын жабдықтау бөліктеріне қойылатын талаптар?
- Бар жолдың геометриялық параметрлерін жетілдірудің ролі қандай?

Қолданылған әдебиеттер

Васильев А.П.

“Эксплуатация автомобильных дорог” 2 том